מנא ליה נפקא יומאו בגד דתניא בגד אין לי אלא בגד אשלשה על שלשה בשאר בגדים מניין ת"ל או בגד ואביי האי או בגד מאי עביד ליה מיבעי ליה לרבות שלש על שלש בצמר ופשתים דמטמא בשרצים ורבא גלי רחמנא גבי נגעים והוא הדין לשרצים ואביי איכא למיפרך מה לנגעים שכן שתי וערב מטמא בהם ואידך אי ס"ד נגעים חמירי לכתוב רחמנא גבי שרצים וליתו נגעים מינייהו ואידך נגעים משרצים לא אתו דאיכא למיפרך מה לשרצים שכן מטמא בכעדשה [6]אמר אביי האי תנא דבי רבי ישמעאל מפיק מאידך תנא דבי ר' ישמעאל דתני דבי רבי ישמעאל בגד אין לי אלא בגד צמר ופשתים [2]מניין לרבות צמר גמלים וצמר ארנבים נוצה של עזים והשירין והכלך והסריקין תלמוד לומר או בגד רבא אמר כי ליה להך תנא דבי רבי ישמעאל בשאר בגדים שלש על שלש שלשה על שלשה אית ליה והא רבא הוא דאמר שלשה על שלשה בשאר בגדים לרשב"א אית ליה לתנא דבי רבי ישמעאל לית ליה הדר ביה רבא מהתיא ואב"א [3]הא [3]רב פפא אמרה רב פפא אמר אף כל [2]לאתויי כלאים בהדיא כתיבי ביה [2]לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו ס"ד אמינא ה"מ דרך לבישה אבל בהעלאה כל תרי מיני אסור ולאו ק"ו הוא ומה לבישה דקא מיתהני כולי גופיה מכלאים אמרת צמר ופשתים אין מידי אחרינא לא העלאה לא כ"ש אלא דרב פפא [7]בדותא היא רב נחמן בר יצחק אמר אף כל לאתויי

מאו בגד. דכתיב כשרצים. או ריבויא הוא: **דסניף** ל"ג. דאי מתניתא היא היכי פליג עלה אביי ואמר מיבעיא ליה לשלש על שלש הא תנא תני בהדיא שלשה על שלשה בשאר בגדים מניין אלא דרשא דרבא היא: **גלי רחמנא בנגעים.** דרבייה מן והבגד וה"ה לשרצים דכיון דכתיב בהן בגד כי התם מיהא ילפינן בבגדין אב: שרצים אין שתי וערב מטמא בהן דבגד כתיב בהו ולא שתי ולא ערב: **ואידך אי ס"ד.** ורבא אמר לך על כרחיך לשלשה על שלשה בשאר בגדים אתא דאילו ג' על ג' בצמר ופשתים בשרצים מנגעים יליף דאי נגעים חמירי לכתוב רחמנא האי ריבויא בשרצים ולשתוק מריבויא דהבגד בנגעים אלא לדרשא אחרינא אתא: **בכעדשה.** ונגעים בעינן בגדים: **מפיק מאידך.** כלומר מולא הוא מסברת אידך תנא דפליג עליה דאשכחן דמרבי שאר בגדים לטומאת שרצים: **של עזים.** קרי עזה על שם שאין גוזזין אותם אלא מורטין: **רבא אמר כי ליה ליה.** לתנא דרישא בשאר בגדים בשרצים ג' על ג' דילמד סתום מן המפורש אבל שלשה על שלשה בשרצים אית ליה והו דאיתרבו מאו בגד: **הדר ביה רבא מהתיא.** ואמר דתנא דבי רבי ישמעאל ורשב"א אמרו דבר אחד ולאו כאביי אלא דלמרוייהו בשאר בגדים[6] טומאת ג' על ג' ליכא שלשה על שלשה איכא: **ואיכעיא אימא הא.** שמעתא דסיפא לאו רבא אמרה אלא רב פפא אמרה לאוקמי תרוייהו תרי תנאי דרבי ישמעאל כהדדי ולימר דמודה תנא דרישא דיש טומאת שרצים בשאר בגדים: ה"ג **רב פפא אמר אף כל לאתויי כלאים.** אף כל דתנא דרישא דקאמר אף כל בגדים סתם צמר ופשתים לאו לפרושי בגדים סתומים דטומאה קא אתי דבשאר טומאה ודאי מטמאו שאר בגדים דאיתרבו מאו בגד אלא לפרושי נגד האמור בכלאים סתם ובגד כלאים שעטנז וגו' הלכך לרב פפא א)לא מפיק האי תנא מילתיה דהאי תנא והך פירוקא דסיפא איהו אמרה ולא איתמר כדאמרת ליה אלינא דרבא דמפליג בין ג' על ג' לשלשה על שלשה אלא הכי איתמר רב פפא אמר לא מפיק האי תנא מאידך תנא דאף כל לאתויי כלאים דכי הוה מוקמינן ליה כרבא הוה צריך לפלוגי דכיון דאף כל לטומאת שרצים נמי אתא על כרחיך אף כל למעוטיהו משלש על שלש כדין נגעים ואו בגד לרבוי שלשה על שלשה ואף על גב דלא מטמו שאר בגדים בנגעים דהא נתמעטו בתרי מיעוטי איתרבו בשרצים אבל לרב פפא לא מיבעי לן לפלוגי דכיון דאתרבו שאר בגדים לשרצים איתרבו לכל תורת צמר ופשתים בין לשלש בין לשלשה: **בהדיא כתיבי ביה.** צמר ופשתים לא תלבש שעטנז וגו': לאתויי

נפקא ליה מאו בגד דתניא בגד בו'. פירש בקונטרס דלא גרסינן דתניא דאי בריתא היא היכי פליג אביי ולאו פירכא היא דהא אביי מודה דאו אתא לרבות שאר בגדים לאידך תנא דבי רבי ישמעאל דלאמר אביי גופיה בסמוך והיינו ההיא ברייתא גופיה דלקמן אלא שקיצרה רבא והא דקאמר לאביי האי מאו מאי עביד ליה היינו אלינא דרשב"א והיך תנא דבי רבי ישמעאל אבל לאידך תנא דבי ר' ישמעאל אתא מאו לרבות שאר בגדים אפי' לשלש על שלש כדפרש' לעיל [1]ולרבא דאמר לאידך תנא דבי רבי ישמעאל לא מרבה שאר בגדים אלא לשלשה על שלשה לא מפיק האי תנא דבי רבי ישמעאל מאידך וה"נ דהוה מלי למיבעיא הכא ורבא האי מאו להך תנא דבי ר' ישמעאל מאי עביד ליה דלא פליגי אביי ורבא אלא אלינא דרשב"א וכמו שדורש אביי כן צריך למדרש רבא אלינא תנא דבי ר' ישמעאל דהכא:

תלמוד לומר או בגד. תימה דלקמן בפרק במה אשה יוצאה (דף סג:) דרשינן מאו בגד דאריג כל שהוא טמא וכי תימא שקולים הם ויבואו שניהם מ"מ כי פריך ואביי האי מאו בגד מאי עביד ליה לימא דאיצטריך לאריג כל שהוא ואפי' אם נמחק שם ספרים דכתוב בהן מאו בגד ומיגרום דיליף מאו בבגד פשתים דכתיב גבי נגעים הימא לרבא דיליף שרצים מנגעים על ידי דגלי רחמנא וה"ה לענין אריג כל שהוא אלא לאביי מאי איכא למימר: **מה** [5]נגעים שבן שתי וערב טמא בהן. אבל בשרצים לא דלאמר בפרק במה אשה (לקמן דף פד.) יכול שאני מרבה את החבלים ואת המשיחות ת"ל שק מה שק טווי ואריג אף כל טווי ואריג: **אי** ס"ד נגעים חמירי. הא ודאי דנגעים חמירי אלא מפר' הר"ם דה"ק אי ס"ד כדקאמרת דאו בגד לרבות ג' על ג' בצמר ופשתים דהא נגעים חמירי:

שבן מטמא בכעדשה. ורבא אע"ג דפירכא גמורה היא לא תשיב ליה דלא הוי אלא גילוי מילתא בעלמא דגלי רחמנא בנגעים דג' על ג' קרוי בגד בצמר ופשתים והוא הדין בשרצים והקשה ה"ר יעקב מקורבי"ל הקדוש ועימא ק"ו [הכי] מה שתי וערב דטהור בשרצים טמא בנגעים ג' על ג' שטמא בשרצים אינו דין שטמא בנגעים ויש לומר דכלים יוכיחו שמטמא בשרצים ולא בנגעים אף אני אביא ג' על ג' וכי תימא מה לכלים שכן אין מטמאין ואין נעשין אהל המת בממוכר דג' על ג' נמי אין נעשה אהל כיון דלית ביה פותח טפח אי נמי שק יוכיח אי נמי בגד צבוע ובגד נכרי יוכיח שטמא בשרצים [4]ולא בנגעים כדאמר בת"כ וא"ת דהכא משמע דעדשה הוי פחות מכגרים ותימה לר"י בפסחים ברש אלו דברים (ד' סז:) קאמר מצורע חמור מבעל קרי שכן טעון פריעה ופרימה אדרבה בעל קרי אמור שכן מטמא במשהו סבר ליה כרבי נתן דאמר כחתימת פי האמה מטמא דחתימת פי האמה לא הוי פחות מכגרים והתם לעיל מיניה קאמר זב אמור משרץ שכן טומאה עליו מגופו ואי כעדשה הוי פחות מגרים ומחתימת פי האמה ליפרוך ב)מה לשרץ שכן מטמא בכעדשה ומיהו אי לא משמעתיה מסברא אין להקשות לימא דכעדשה שהיא עבה כדמרדד לה הוי רחבה טפי מגרים:

מניין לרבות צמר גמלים. וא"ת צמר גמלים אמאי לא הוי בכלל צמר ומה צריך ריבוי וי"ל דסתם צמר הוא של כבשים אבל של גמלים לא איקרי צמר סתם אלא צמר גמלים וכן שאר צמר והואיל דיש להם שם לווי איצטריך ריבוי כדאמר בחולין דף סב:) אזוב ולא אזוב כוחלית: **ונוצה** של עזים. תימה מאי איצטריך ריבוי לנוצה של עזים הא כתיב שק בהדיא בקרא ושק הוי מדבר הבא מן העזים כדמוכח בפרק במה אשה (לקמן דף פד.) ותירץ ר"י דשק הוי מן השער של עזים והיא איקרי שער ולא נוצה ומן הדק דאיקרי נוצה עושים בגדים ולא שק ועל שם שמורטין אותה כמו נוצת הארנגולין קרי ליה נוצה ואור"י דכן משמע בפרק ראשית הגז (חולין דף קלז.) דקאמר דראשית הגז אינו נוהג אלא בראלים דאמר קרא ראשית גז צאנך ואתיא גיזה גיזה מגז כבשי יתמתם (דאיב לא) ופריך התם ונילף גיזה גיזה מנכור ויהא אף בשוורים אמר קרא תתן לו ולא לשקו ופריך נוצה של עזים ליתייב אלמא נוצה לא הויא בכלל שק:

הדר ביה רבא מהתיא. ומשום שלא יתלוק הכוח תנא דבי רבי ישמעאל אהך הדר ביה מהתיא דלעיל ולא מהך דהכא ואית ליה לרבא אף כל לאתויי שרצים וא"ת כרים יבמות (דף ד: ושם) היכי פריך הש"ס והא תנא דבי רבי ישמעאל לית ליה דרבא דהכנף מין כנף מנא ליה דלית ליה הא רבא אית ליה דאף כל קאי אשרצים דאי לאו אף אף כל ה"א דמיירי גבי שרצים בכל בגדים ואו לג' על ג' אבל השתא דאמר אף כל צמר ופשתים אצטריך או לרבות שלשה על שלשה בשאר בגדים אבל שלש על שלש בשאר בגדים לא וי"ל דהתם קאמר אלינא דרב נחמן בר יצחק דאמר אף כל לאתויי ציצית דהשתא ודאי לית ליה דרבא דאיהו מחייב שאר מינים בציצית: **אלא** הא דרב פפא בדותא היא. תימה לר"י דכרים יבמות (שם זה שם) משמע דלתנא דבי רבי ישמעאל אף כל לאתויי כלאים כי היכי דליהוי צמר ופשתים מופנה למדרש

מסורת הש"ס

א) מנחות לט.. ב) [וכיון שו: שבועות כי. בכורות נד:]. ג) [עי' תוספות ד"ה ר"ם]. ד) [עי' מ"ש על הגליון ספרים יא.]. ה) כנ"ל: טומאתו. ו) כ' מ"ר וכ"כ הרש"ל דהך הגיגא וכו' עד מאידך הי גלין. ז) רש"ל.

תורה אור השלם

1 וכל אשר יפל עליו מהם במותם יטמא מכל כלי עץ או בגד או עור או שק כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם במים יובא וטמא עד הערב וטהר: ויקרא יא לב
2 לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו: דברים כב יא

גליון הש"ם

תוס' ד"ה שבן בטמא וכו' ולא בנגעים כ"א בת"כ. ומפורש כן במתני' לפי"ח דנגעים:

מוסף רש"י

מגין לרבות צמר גמלים וכו'. דמטמאים בנגעים (חגיגה לט.). נוצה של עזים. קרי עזה לפי שאינו רך כשאר צמר (שם).

רבינו חננאל

ואסיקנא הדר ביה רבא מהתיא ואיתוקמה דאביי. ואמר רב נחמן בר יצחק אדא דתנא דבי רבי ישמעאל הואיל ונאמרו בגדים סתם ופרש לך הכתוב באחד מהן צמר ופשתים אף כל צמר ופשתים.

עין משפט נר מצוה

א) מיי' פכ"ג מהל' כלים הל' ח ופכ"ג הלכה כ:
ב) מיי' פ"ח מהל' כלים הלכה יח:
ג) ג מיי' פ"י מהלכות כלאים הלכה ז סמג לאין רפג טוש"ע י"ד סימן רלח סעיף ח:

תוס' ישנים

א) וקי"ק דהא רב פפא אמרה משמע מתם מילתא דרבא דאמר כי לית ליה נ' על נ' וצריכא דלרב פפא נמי לא מרבינן שאר בגדים אלא דיקא שלשה על שלשה והא דקאמר לאתויי כלאים נתמ' ליה למיקטע כלאים דמילתא דפסיקתא דאמר בפתים דיקא:
ב) ר"ל דהכילות מתניתא נפקא לן טומאת שרץ מזכל טומאת לגמרא ולהכי ליכא למיפרך מה לשרץ שכן מטמא בכעדשה דאיכא למימר טומאת מת יותר מכל צמר ופשתים אמאי לא ניתא הכי טומאת מת ייתי דילפינן משרצים מג"ש דבגד ועור ומיהו איכא למיפרך מה לשלד הטוב שבהן שכן מטמא שק ומלא כלים:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com